

מדיניות העמדה לדין בעבירת ההפקרה בנסיבות של פגיעה מכוונת – הנחיית המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)

סיכום

התעוררה השאלה האם במקרים בהם לא מדובר בתאונת דרכים "תמימה", אלא **בדריסה מכוונת** בה הרכב משמש כ"כלי נשק" לשם פגיעה, כשלאחר הפגיעה עזב הפוגע את המקום מבלי להזעיק עזרה, יש מקום להעמיד לדין גם בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א לפקודת התעבורה, בנוסף להעמדה לדין בגין עבירה המנויה בחוק העונשין, התשל"ז-1977 [דוגמת חבלה כוונה מחמירה, לפי סעיף 329 לחוק].

המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) הנחה כדלקמן:

- א. ככלל, ככל שהערך המוגן בעבירת ההפקרה [מניעת פגיעה באדם והגנה על חייו] זהה לערכים המוגנים המתקיימים בעבירה הראשית בגינה מועמד החשוד לדין – עבירת ההפקרה מתייתרת, מה גם שלא נכון, במסגרת ניתוח עבירת ההפקרה, להתייחס לפגיעה מכוונת, גם אם היא מתבצעת באמצעות רכב, כאל "תאונה".
- ב. כך, אם מדובר במקרה בו מתקיים בנהג היסוד החפצי, קרי הרצון לפגוע בקורבן עבירה ספציפי [ובעניין זה אין הבדל בין קורבן יחיד לבין קבוצה], והרכב משמש כאמצעי למימוש כוונת הפגיעה [תחליף לכלי נשק] – אין מקום לייחס גם עבירת הפקרה. מנגד, בכל מקרה אחר, בו נעדר היסוד החפצי לפגוע באדם ספציפי, ניתן להאשים גם בעבירת הפקרה; ודוק, במקרה בו הפוגע מבקש לפגוע באדם / קבוצת אנשים, ובה בעת פוגע באדם שלא התכוון לפגוע בו, אזי יש מקום לייחס גם עבירת הפקרה, לאור הרציונל המפורט לעיל.
- ג. במקרים בהם נייחס כוונה באמצעות הלכת הצפיות, יש מקום להעמיד לדין גם בעבירת הפקרה, שכן היסוד החפצי אינו מתקיים.
- ד. בעבירות לפי סעיפים 333 או 334 לחוק העונשין, בהן אין יסוד חפצי לפגוע בקורבן העבירה, ראוי להעמיד לדין גם בעבירת ההפקרה. כך גם, בעבירת המתה באדישות או המתה בקלות דעת, שלא היה בהן רצון לפגוע בקורבן ספציפי.
- ה. באירועי דריסה המתרחשים אגב בריחה מעבירה אחרת – ניתן להאשים גם בעבירת הפקרה.
- ו. בתוך כך, באירועי דריסות שוטרים, במסגרתם הרצון הדומיננטי המוביל לפגיעה הוא לרוב הרצון לברוח ולא עצם הפגיעה בשוטר, כאשר הכוונה מיוחסת מכוח הלכת הצפיות, ראוי להאשים גם בעבירת הפקרה.
- ז. באירועי טרור, בהם אדם "דוהר" עם רכב לתוך קבוצת אנשים במטרה לפגוע בהם, לא נאשים גם בעבירת הפקרה.

למותר לציין, כי הגם שאין מקום לייחס עבירת הפקרה במקרים בהם מתקיים היסוד החפצי לפגוע בקורבן העבירה, הרי שיש מקום לטעון במסגרת הטענות לעונש, כי הקורבנות הופקרו בצד הדרך.

תאריך
השיבה

28.3.23